

16. 8. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela insolvenčního zákona aneb účinnější ochrana před šikanózními návrhy?

Dne 1. 6. 2017 nabyla účinnosti novela zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (dále jen „IZ“). Tato novela je zásadní, neboť se jejím prostřednictvím zavádí či mění klíčová ustanovení, na jejichž znění zejména s poukazem na účinnější ochranu před šikanózními insolvenčními návrhy je níže uvedený článek zaměřen.

Definice úpadku

Novela IZ přináší nový pohled na osvědčování platební neschopnosti dlužníka, který spočívá v zavedení zásadní změny, co se týče ustanovení § 3 IZ. Uvedené ustanovení obsahuje pravidla, na jejichž základě se určuje, kdy se dlužník nachází v úpadku.

Tato novela zakotvuje do IZ tzv. mezeru krytí. Mezera krytí má reflektovat skutečnou likviditu předmětného podnikatelského subjektu. Toto ustanovení, jehož znění je do jisté míry inspirováno německou insolvenční praxí, by při jeho správném využití mělo přinést kýžený stav, tedy zejména účinnou a rychlou obranu v případě šikanózních insolvenčních návrhů.

V nynější právní úpravě úpadek dlužníka nastává, pokud má dlužník více věřitelů, peněžité závazky po splatnosti a současně není schopen tyto závazky plnit, přičemž neschopnost plnění závazků se v některých případech presumuje, a to tehdy, když není dlužník schopen plnit své závazky po dobu delší než 3 měsíců po splatnosti uvedených dluhů.

Prostřednictvím mezery krytí, jakožto negativní domněnky platební neschopnosti, tak může dlužník, pokud prokáže, že mezera krytí (rozdíl mezi výší splatných závazků a disponibilních prostředků dlužníka) je nižší než jedna desetina jeho splatných závazků, vyvrátit domněnku platební neschopnosti.

Uvedené negativní vymezení by mohlo poněkud vágní podmínky zpřesnit a umožnit tak dlužníkovi dokázat, že je schopen své závazky plnit a tím pádem se zprostit možných negativních důsledků insolvenčního řízení.

Zjištění, zda je předmětná společnost v úpadku či nikoliv, není významné jen, co se obrany před šikanózními insolvenčními návrhy týče, ale je velmi důležité i při rozhodování statutárních orgánů. Zejména se bude jednat o výplatu dividend či jejich záloh, kdy zákon ukládá, aby byl proveden tzv. test úpadku.

Předběžné posouzení insolvenčního návrhu soudem

Novela IZ také přináší institut tzv. předběžného posouzení insolvenčního návrhu podaného věřitelem. Uvedený institut se aplikuje tehdy, pokud zde panuje nejistota o možném zneužití práv insolvenčního navrhovatele na úkor dlužníka, případně zdali zde existuje nejistota týkající se jiného nedostatku insolvenčního návrhu, který by mohl být důvodem pro odmítnutí pro jeho zjevnou bezdůvodnost.

V případě výše nastíněných pochybností pak insolvenční soud nejpozději do konce nejbližší následujícího dne po podání návrhu rozhodne o tom, že se návrh ani jiné dokumenty v insolvenčním řízení nezveřejňují. Do spisu bude oprávněn nahlédnout pouze dlužník a navrhovatel.

Jak je z uvedeného patrné, novela IZ využívá již existující institut - odmítnutí pro zjevnou bezdůvodnost, přičemž umožňuje jeho využití ve lhůtě jednoho dne, případně na základě rozhodnutí soudu ve lhůtě sedmi dnů, v tzv. režimu tajnosti, tedy insolvenční soud nezveřejní vyhlášku, jíž se oznamuje zahájení insolvenčního řízení.

Uvedené ustanovení tak ponechává insolvenčnímu soudu prostor, aby mohl insolvenční návrh důkladně posoudit bez toho, aby insolvenční dlužník trpěl následky spojenými se zveřejněním insolvenčního návrhu.

Výše uvedené ustanovení má chránit dlužníky před negativními důsledky zveřejnění o jejich tvrzeném úpadku, přičemž taková informace by je mohla poškodit, jak materiálně, tak by mohla být i negativním zásahem do dobré pověsti.

Výše uvedené rozhodnutí insolvenčního soudu o nezveřejnění však neznamená, že přezkoumávaný insolvenční návrh nebude mít žádné důsledky pro dlužníka. Se zřetelem ke skutečnosti, že účinky spojené se zahájením řízení jsou vázány na okamžik zveřejnění insolvenčního návrhu, ke kterému však dle výše uvedeného nedojde, účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení tak nastávají nezávisle na zveřejnění.

Dlužník je omezen v nakládání s majetkovou podstatou dle ustanovení § 111 IZ od okamžiku, kdy se o jeho podání doručím rozhodnutí dle § 100 odst. 1 IZ dozví do doby, než insolvenční soud návrh přezkoumá a případně jej odmítne pro zjevnou bezdůvodnost. Pokud je návrh odmítnut pro zjevnou bezdůvodnost, nastíněná omezení přestávají platit od okamžiku, kdy se rozhodnutí o odmítnutí insolvenčního návrhu stane účinným.

Insolvenční soud však je oprávněn ponechat v odůvodněných případech omezení dlužníka v platnosti, a to až do právní moci rozhodnutí o odmítnutí insolvenčního návrhu pro zjevnou bezdůvodnost.

Osvědčení pohledávky při zahájení insolvenčního řízení

Novela IZ také zavádí povinnost navrhovatele osvědčit svou pohledávku, a to jedním z níže uvedených způsobů:

- a) uznáním dlužníka s ověřeným podpisem;
- b) vykonatelným rozhodnutím;
- c) notářským či exekutorským zápisem se svolením k vykonatelnosti; a
- d) potvrzením auditora, soudního znalce, daňového poradce podle zvláštního zákona o tom, že navrhovatel o předmětné pohledávce účtuje.

Výše uvedená povinnost však nedopadá na všechny navrhovatele ale pouze na ty, kteří splňují uvedené podmínky:

- e) vedou účetnictví či daňovou evidenci ve smyslu zákona o daních z příjmu;
- f) jsou insolvenčními navrhovateli; a současně
- g) insolvenční návrh směřuje proti dlužníkovi, který je právnickou osobou.

Záměrem výše uvedeného ustanovení je zejména ochrana dlužníka před šikanózními insolvenčními návrhy, které jsou opřeny o fiktivní pohledávky věřitelů. Splnění výše uvedených podmínek pro osvědčení pohledávky odráží možné negativní následky (omezení v nakládání s majetkem, diskreditace v očích veřejnosti...). V případě, že pohledávky nebudou doloženy uvedeným způsobem, bude insolvenční návrh zamítnut.

Záloha na náklady insolvenčního řízení

Další z ustanovení přijatých z důvodů eliminace šikanózních insolvenčních návrhů je povinnost složit zálohu na náklady insolvenčního řízení ve výši 50.000,- Kč, pokud návrh směřuje proti právnické osobě podnikateli, a 10.000,- Kč v případě právnické osobě nepodnikateli či osobě fyzické. Nezaplacením této zálohy se insolvenční navrhovatel vystavuje postihu, že bude insolvenční návrh odmítnut jako bezdůvodný.

Mgr. Jan Morávek,
advokát

Mgr. Lenka Hrdličková, LL.B.,
advokátní koncipientka

[CHSH Kališ & Partners s.r.o., advokátní kancelář](#)

Týn 639/1
110 00 Praha 1 - Staré Město

Tel.: +420 221 111 711
Fax: +420 221 111 725
e-mail: office@chsh.cz

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Přičitatelnost jednání třetích osob dlužníkovi pro účely posouzení neúčinnosti: ano nebo ne?](#)
- [Srážka za prodej v insolvenční při ocenění majetkové podstaty](#)
- [Smlouvy o vzájemném plnění v insolvenční - judikaturní závěry](#)
- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)